

Wychodzi w dni powszednie
o godzinie 3 po południu a data dnia
następnego.

NUMER KOSZTOWE

we Lwowie 4 ct.
na prowincyi 6 „

Num. z poprzednich miesięcy po 10 st.

Wszelkie „Doniesienia prywatne“ jakoto o zaręczynach, ślubach, weselach, nabożeństwach żałobnych, pogrzebach, wszelkie nekrologi, opisy urocz. i zabaw prywatnych, wszelkie reklamy dla balów, odrywków i koncertów, wszelkie spisy skladek, doniesienia o zgonach lub o znalezionych przedmiotach i t. d. i t. d. po 50 centów od wiersza.

Dziś: F. 3 po Św. N. 3 po Sosz.
Jutro: Św. Jana Chr. Onufrya Pr.

Adres Redakcyi i Administracyi:
Ulica Sykstuska I. 45.

Naczelny Redaktor i Wydawca: LUDWIK MASŁOWSKI.

Wschód słońca g. 4 m. 5
Zachód „ „ 7 „ 58

Długość dnia g. 15 m. 53
Przybyło dnia od wczoraj 0 m.

Upraszamy naszych prenumeratorów z prowincyi o wczesne odnawianie przedpłaty Wynosi ona na prowincyi z przesyłką pocztową:

Miesięcznie 1 zł. 10 ct.

Kwartalnie 3 „ 30 „

Półrocznie 6 „ 60 „

Rocznie 13 „ 20 „

Zmiana adresu kosztuje 20 ct.

Przegląd polityczny.

Lwów 22 czerwca.

Sprawa pożyczki, zaciągniętej przez Rosyę dla Chin, uważa się za całkowicie wyjaśnioną i tak się przedstawia: Na mocy traktatu poutnego, zawartego między Chinami a Rosyą, ta ostatnia przed sześciu tygodniami ofiarowała Chinom zaspokojenie z 10 mil. funt. szt. Następnie Rosyę powiększyła ten zaspokojenie do 15 mil. funtów, gdy pomiędzy Chinami a Japonią stanął układ, iż ta ostatnia otrzyma natomiast połowę kontrybucyi wojennej, którą obliczono na 30 kilka milionów funtów, pozostała zaś połowa będzie spłacona w ciągu lat sześciu. Prawdopodobnie więc Chiny wręczą Japonii natychmiast 15 do 16 mil. funt. szt., które jej dostarczą Rosyę o wami zaspokojeniu, za co jako prowizję otrzyma od Chin terytorium, o którym o wami milczą. Powszechnie jednak przypuszczają, że owo terytorium jest właśnie tem samem, którego potrzebuje Rosyja, dla skrócenia swej drogi do Władywostoku i do wybudowania następnie kolei żelaznej od głównej linii syberyjskiej kolei do jakiegos niezamierzającego portu chińskiego.

Do tej pory tak rosyjskie, jak i zagraniczne dzienniki dowodziły, że Rosyja pożąda podobnego portu na wschodnich brzegach Korei, wymieniano nawet niektóre, jak np. zatokę Łazarowa. Zdaje się jednak, że po krótkim oświadczeniu, złożonym w izbie gmin przez sir E. Greya, podsekretarza do spraw zagranicznych, kwestyja niezamierzającego portu w Korei zostanie usunięta, przynajmniej na czas jakiś. W zeszłą środę sir E. Ashmead-Bartell na posiedzeniu izby pytał podsekretarza, „ażali zobowiązanie przyjęte przez rząd rosyjski, gdy Anglia opuszczała port Hamilton, że nie zajmie żadnej pozycyi w Korei, zawsze jeszcze obowiązuje i czy to zobowiązanie Rosyji stosuje się również do terytorjów zachodnich i południowo-zachodnich Korei.“ Sir E. Grey odpowiedział, że wszystkie szczegóły, dotyczące opuszczenia portu Hamiltona, można znaleźć w aktach parlamentu, pod rubryką „Chiny, r. 1887.“ Z tej korespondencji można się przekonać, że gdy ustać miało zajęcie portu Hamiltona przez Anglię, Rosyja dała Chinom najwyraźniejsze przyrzeczenie, że w przyszłości nie zajmie koreańskiego terytorium. Rząd angielski uważa, że to zobowiązanie rosyjskie ma i dziś najzupełniejszą siłę. Zobowiązanie odnosiło się wyłącznie do terytorium koreańskiego.

Port Hamilton jesto mała wysypka blisko południowego brzegu Korei. Posiada ona port iielki i wybrany, a tak położony i do obrony łatwy, iż przed osiem laty, gdy Anglię tą wysypkę czasowo zajęła, dowodzone, że chce zrobić z jego portu nowy Gibraltar, do zdobycia niepodobny, któryby jej zapewnił panowanie nad tą częścią Oceanu Spokojnego. Dziś wyspa ta prawdopodobnie obsadzona jest albo będzie przez garnizon japoński. Przywołanie tej sprawy i tych rosyjskich zobowiązań przez sir E. Greya, w odpowiedzi na obstalowaną interpelację, wskazuje, że Anglia nie patrzy wcale obojętnie na sprawy dalekiego wschodu, ale że jest tych spraw bardzo czujnym stróżem. Port więc niezamierzający mogłaby Rosyja otrzymać tylko od

Chin na brzegach morza Żółtego, czyli z atoki Peczili.

Do przedszego osiągnięcia tego celu ma posłużyć, jak twierdzą dzienniki londyńskie, owa pożyczka 400 milionów franków, którą Rosyja dla Chin zawiera wyłącznie z bankierami francuskimi. Jest to tylko połowa tego co trzeba zaraz zapłacić Japonii, resztę mcznaby łatwo dostać od bankierów chińskich, ale ci wcale nie mają ochoty do tej ofiary, prawo bowiem, czy zwyczaj, nie pozwala im brać procentu od swego własnego rządu. Stąd wniosek, że jeśli Chiny nie nałożą na swą ludność takiej kontrybucyi, która dała drugie 15 milionów funtów szterlingów, potrzebne na zapłacenie Japonii, to o pieniądź te rząd pekiński będzie musiał starać się w Europie, oczywiście także przez uprzejmego pośrednictwie Rosyji. Już nawet podobno się stara — i obo dlatego zarówno berlińscy, jak londyńscy potentaci worka liczą na to, że i ich kapitały znajdą dobrą lokatę, a ta nadzieja wywołała ruch zwykły na giełdach niemieckich i angielskich.

Rosyjska prasa protestuje przeciwko dowodzeniu, że te 400 milionów franków, które Rosyja teraz pożycza we Francyi, można nazwać pożyczką chińsko-rosyjską, to znaczy, że Rosyja jedną ręką weźmie te pieniądze, a drugą odda je Chinom i za to policy sobie jeden procent faktornego. Bynajmniej. Te zaśiki, które Rosyja dwukrotnie dawała Chinom, zostaną przy nich, a to, co teraz Rosyja pożycza we Francyi, pójdzie na pokrycie luk w skarbie rosyjskim, powstałych w skutek u dzielenia Chinom owych zaspokojów. Teraźniejsza pożyczka jest więc czysto rosyjską.

Takie tłumaczenie tej sprawy ukoilo podrażnienie bankierów niemieckich i angielskich, którzy zrazu nie mogli przeboleć, iż Rosyja tajemnie usunęła ich od udziału w dobrej finansowej operacyi.

Wezorazjszy telegram doniósł, że Porta przychyliła odpowiedział na memoriał ambasadorów angielskiego, francuskiego i rosyjskiego w sprawie ormiańskiej. Wedle dziś otrzymanych szczegółów o tem, Porta mówi w odpowiedzi, że w zupełności uznaje swój obowiązek, nałożony na Turcyę traktatem berlińskim co do zaprowadzenia reform w Armenii i właśnie obowiązek ten chce wypełnić. Jednakże niektóre propozycye, zawarte w memoriale ambasadorów, wymagają zdaniem Porty dyskusyi, do której właśnie ona zaprasza ambasadorów, zastrzegając się jednak z góry przeciw wszelkim postanowieniom, uwzględniającym powadze i monarszym prawom sułtana. Otrzymawszy tę odpowiedź, przedstawiciele Rosyji i Anglii udali się na naradę do chorego ambasadora francuskiego i wspólnie z nim postanowili odpowiedzieć Porcie, iż przyjmują jej zaproszenie do dyskusyi nad kwestyonowanymi punktami memoriału. Tę odpowiedź zakomunikowali oni Porcie we czwartek.

Pomysł wyłączenia z Królestwa Polskiego kilku powiatów gubernii Lubelskiej i kilku Siedleckiej, jest — wedle informacji „Nowego Wremienia“ — konceptem wyłączenia „diektatolów“ dziennikarskich. Rząd jeszcze nie nie postanowił. *Nowoje Wremia* tak się zapatruje na tę sprawę:

„Głoszą, że jeśli Chelmszczyzna pozostała nadal w sferze Królestwa Polskiego, to rządy, prawa, ustroj i urzędniczą pozostaną ci sami, co dotąd, a przeto Chelmszczyzna będzie i nadal żyła życiem dotychczasowem. Przeciwnie zaś, połączona z krajem południowo-zachodnim, nietyko otrzyma ustroj ogólnorozyjski, prawa, urzędniczy i t. d., a więc zjednoczy się z pozostałą Rosyą, lecz rozciągać się do niej będą wszystkie obowiązujące w kraju zachodnim prawa restrykcyjne, wymierzone nym grzbiecie. Miała duszę gorącą, wielkie wrodzone społeczeństwo i nie mogła się oswoić z niesprawiedliwością, która, jak się zdawało, przewodniczyła losom ludzkiem. Szła z głową zwieszoną i była tylko o kilka kroków od domu, gdy usłyszała jakiś mrużenie, jakiś głos zwierzęcy, którego nie znała dotąd. Objezawszy się, struchlała. Naprzeciwko niej podnosił się na dwóch łapach niedźwiedź. Wydała okrzyk przeraźliwy, zbladła śmiertelnie, strach obezwładnił ją zupełnie. Nadebiegł kucharz, przechodzący właśnie, i usiłował ją uspokoić. Miś był spokojnym, chowanym zwierzęciem. Albo się ludzi bał, albo występował ku nim z dowodami przyjaźni, opierając się łapami o ich ramiona. Tylko kury i indyki miawały z jego powodu przerzedzone szereg. „Panicz zabił matkę a parę niedźwiedzi zabrał. Jedno zostało w Zbruczu, drugie się chowa u pana Przedowicza.“

Alina nie mogła przyjść do siebie. Trzęsła się jeszcze cała. Kucharz wprowadził ją przez boczny ganek do domu i oddał opiece pani Mierznińskiej, spotkanej w korytarzu. Wdo wa wzięła Alinę do swego pokoju, dała jej się napić zimnej wody, usadowiła ją na kanapie. — Mój Boże, jak mi było przykro przy o biedzie, to pani nie ma wyobrażenia — mówiła wdowa, gdy temat chowanych niedźwiedzi wyczerpanym został. — Przecie to nic dziwnego, że pani chciała dać znać o sobie rodzinie. A Juliusz? Jest młody, rzecz prosta, że chciał zrobić grzeczność ładnej pannie. Ale tu nie wolno nikomu palcem kiwnąć bez pozwolenia. Musi być rozkaz na wszystko. Nawet oczko w głowie, Juliusz, musi tańcować tak, jak mu zagrają. Prawda, że, żeby nie ona, to jużby od dawna ani Zbrucza, ani żadnego folwarku nie mieli.

przeciwko żywiołowi polskiemu a jednocześnie i wszelkie ulgi zapewnione ludności, należącej do narodowości rosyjskiej. Opinie tego rodzaju są bardzo przekonujące z punktu widzenia interesów rosyjskich i sprawy zjednoczenia Chelmszczyzny z pozostałą Rosyą, a możnaby dodać, że jestto rzecz nieunikniona. Wszakże trudno orzec, o ile są to rzeczy już dostatecznie przygotowane, zwłaszcza, gdy się nie zna miejscowych stosunków. W każdym razie nikt z pewnością nie chciałby stawić ludności chelmskiej w trudnych warunkach, bodaj na czas krótki, gdyby niezwłoczne przyłączenie Chelmszczyzny do kraju południowo-zachodniego groziło dla ludności trudnościami różnego rodzaju, czego nie należy uważać za niemożliwe wskutek trziesiętnego wspólnego życia Chelmszczyzny z Polską. Gdyby się pokazało, że obawy tego rodzaju mają pewne podstawy, to sama ostrożność nakazuje, żeby przyłączenie Chelmszczyzny do kraju południowo-zachodniego było dokonywane stopniowo, bez zarządzeń zbyt pospiesznych i rzących. Natomiast wyodrębnienie administracyjne Chelmszczyzny przez utworzenie z niej osobnej gubernii ułatwiłoby znakomicie stosowanie właściwych zarządzeń przejściowych.“

A zatem, podług *Nowego Wremienia*, trzeba pierwsi utworzyć gubernię Chelmską i na razie zostawić ją przy Królestwie, a dopiero z czasem dokonać reszty przez przyłączenie Chelmszczyzny do ziem łeneralnego gubernatorstwa kijowskiego.

Epilog.

Piszą nam z Wiednia 20 czerwca:

Nawet w najpoważniejszych wypadkach można się dopatrzeć pewnej strony pociesznej. „Der Humor in der Weltgeschichte“, jak mówi Niemcy, nigdy zupełnie nie znika. Zaznacza on się także przy upadku koalicji i gabinetu koalicyjnego. I to przedewszystkiem w obozie dawnych, zwyciężonych przeciwników tej kombinacyi parlamentarnej. Zdawało się, że oni z gorączką niecierpliwością oczekają, jej rozbitcia i zaintonją grzmienie „Te Deum laudamus“, gdy ta błoga chwila nadejdzie. Zdawało się, że uwieńcżą wawrzynem tego, kto rozbił tę „potworną“ koalicję. Teraz nagle z tych samych kół antikoalicyjnych odzywa się gwałtowne oburzenie na niemiecką lewicę, że — rozbiła ową „potworną“ koalicję! Sam wprawdzie ks. Windischgratz zaprzeczył temu w sposób najbardziej antentyczny, bo dymisyę gabinetu przedłożył Monarsze nie we wtorek, lecz we środę. A więc rozbiła koalicję uchwała wtorkowa komisyi budżetowej, nie zaś poniedziałkowa rezolucya niemieckiej lewicy. Pomimo tych oczywistych faktów, zagacie przeciwnicy koalicji rozgłaszają, że lewica rozbiła koalicję. Nawet żądają, aby w to wierzyli. Ale nie intonują hymnu wdzięczności dla tejże lewicy. Owszem oburzają się nagle na nią, że rozbiła ową „potworną“ koalicję!

W obec tego pociesznego zjawiska, wszelkie normy logicznego rozumowania tracą swe znaczenie. Nadto objawia się w tej nielogiczności zdumiewająca niegrzeczność w obec właściwych grabarzy koalicji. Rozbili ją owi opozycjonisi à tout prix, którzy zasadniczo głoszą, przeciwko każdej propozycyi rządowej i wszelką dodatnią pracę parlamentarną uniemożliwiają czynnymi środkami warcholskiej obstrukcyi, ale którzy na wtorkowem posiedzeniu komisyi z wzorową karnością głosowali wszyscy za propozycyją cylejską, i — przechylając w tej sprawie nibyto szalę zwycięstwa na stronę gabinetu, zmusili go do zażądania dymisyi. Tym panom należy się chwala rozbitcia koalicji i obalenie gabinetu koalicyjnego. Odmawiać im tej zasługi, a przyznawać ją niemieckiej lewicy, to ze stanowiska dawnych przeciwników koalicji niespra-

wiedliwosć, czarna niewdzięczność, a zarazem wesoły żart, który powinien obudzić serdeczną wesołość.

Ma guarda e passa! „Nie zatrzymuj się przy tych, lecz idź dalej“ — jak powiada Wergiliusz do Danta w „Ekiele“. Co do nas, to i dziś szczerze wyznajemy, że koalicję stronnictw umiarkowanych uważaliśmy jako najodpowiedniejszą kombinacyę parlamentarną. Ubolewamy mocno, że upadła tak prędko i tak mizernie, że długo trudno będzie ją wskrzesić na nowo.

Korespondent nasz nikomu nie ustępuje w stanowczym konserwatyzmie. Właśnie dlatego sądzi, że w chwili obecnej, w Austrii, po za stronnictwem liberalnem niemieckiem, istnieje już tylko i prąd skrajniejszy, bardziej rozkładowy i że mądra polityka nakazuje nam zespółić wszelkie siły obronne przeciwko właśnie tym żywiołom i prądom. Wiemy doskonale, że czesto popłaca inna taktyka. W myśl zasady: „Les extrêmes se touchent“, często skrajne stronnictwa prawicy i lewicy łączą się przeciwko środkowemu. Ale nasza znajomość stosunków politycznych, a przedewszystkiem dziejów uczy nas, że ta taktyka zawsze ostatecznie wypada na korzyść nie konserwatyzmu, lecz radykalizmu. We Francyi aliance legitymizmu z radykalną demokracją zawińczył upadek monarchii, sprowadził republikę, która coraz wyraźniej zbliża się do socjalizmu. Fenomen ten powtarza się wszędzie.

Nie widzieli więc w Austrii innego wroga, jak niemiecką lewicę i widzieli w niej głównego wroga, którego trzeba koniecznie ućić czem prędzej, to jest — idiosynkrazya równie błędna z ogólnie konserwatywnego stanowiska, jak z naszego polsko-narodowego. Pierwszą prawdę najwyraźniej znał sam przywódzca konserwatystów niemieckich hr. Hohenwart, gdy w r. 1893 tworzył koalicję. Co zaś dotyczy drugiej prawdy, nie możemy nigdy zapomnieć, że, jakkolwiek w lojalnem przywiązaniu do monarchii nikt nas nie przewyższy, to przecież do wszystkich stronnictw austriackich pozostajemy z natury rzeczy w stosunku nie organicznym, lecz, aby się tak wyrazić: internacjonalnym. Kardynał Richelieu, który do szczytu wytypił we Francyi protestantyzm, jako organizacyę polityczną, nie wahał się zawierać sojuszy między narodowych z protestantami Niemiec, ze Szwedami, z Wallensteinem itd., gdy tego wymagał interes kraju. Autokracya rosyjska sprzymierza się z republiką francuską i vice versa skrajna sprzeczność przekonał politycznych i instytucyi państwowych nie przeszkadza republikanom francuskim witać z zapalem sojuszu z „kozakami“. To powtarza się zawsze. Tak samo dla nas, dopóki stojmy na stanowisku samodzielnem, polsko-narodowem, a nie zjedziemy z niego, zanurzając się w organizacyi któregoś z stronnictw austriackich, nie mogą stanowić normy stosunku naszego do tych stronnictw zasady konserwatywne lub liberalne, lecz jedynie interes kraju i narodu.

Z tego punktu widzenia nie twierdzimy wcale, aby należało obecnie łączyć się z niemiecką lewicą — tego rodzaju insynuacye, mistane przeciwko nam, są śmieszne. Ale twierdzimy, że nie mamy powodu marnować naszych sił jedynie w walce z tą niemiecką lewicą, ponieważ to jest i może być zadaniem innych stronnictw austriackich, — niemieckich konserwatystów, niemieckich narodowców, niemieckich demokratów i socjalistów, Czechów i Słowenów. Dla tych wszystkich walka ta przedstawia praktyczny cel zdobycia niektórych ze 110 mandatów niemieckiej lewicy. My nie możemy na niej zdobyć żadnego mandatu poselskiego, ani ona nam nie zabierze żadnego. To też całkiem spokojnie możemy wszystkie inne stronnictwa sądzić według tego, jak szanują nasze prawa narodowe i o ile są gotowe przystać na ich ewentualne rozszerzenie? To tylko, a nie jakaś inna formułka,

może rozstrzygnąć o naszym stosunku do różnych stronnictw austriackich. Wypowiedział tę prawdę przed laty ś. p. Szujski, a jest ona tak oczywista, że właściwie przypominać ją wydaje się pleonazmem.

Na teraz jest faktem, że niemiecka lewica nie narusza praw naszego kraju, że przy każdej sposobności wypiera się uroczyste wszelkich podobnych zamiarów. A zatem nie nie przeszkadzało nam zawierać z tem bądź co bądź ważnem i poważnem stronnictwem koalicyi, ani — ubolewać nad jej rozbitciem.

Natomiast niewątpliwie zaznaczają się obecnie prądy, które mogą w sposób niebezpieczny zaburzyć pokój publiczny w Austrii i tem samem pośrednio zachwiać jedną z głównych podstaw naszej polityki narodowej. W niezmiernie przytłumionym artykule krakowskiej *„Czas“* temi dniami wskazał na niebezpieczeństwo dwóch „widoznych“ organizacyi, może już nie całkiem jawnych i nie całkiem legalnych — w Wiedniu: „robotniczej i antysemitkiej, które w każdej chwili rzucić mogą na ulicę do 20.000 ludzi i jeżeli nie wstrząsną, to zaniepokoić miasto, ludność i państwo“. Jeżeli dodamy jeszcze trzecią taką organizacyę, młodocesa, krępowaną tylko stanem wyjątkowym, to aż nadto wyraźnie staje przed oczyma owe niebezpieczeństwa, które wymagają koniecznie odłożenia na bok drobniejszych sporów dawnych stronnictw i skupienia wszelkich sił dodatnich przeciwko żywiołom rozkładu, zaburzenia.

To właśnie miało być zadaniem koalicyi. Ale, jeżeli nie rząd, to parlament, nie dorósł do wysokości tego zbawczego zadania. Czy nowy tymczasowy gabinet wywiąże się lepiej z tego zadania? Zobaczymy. To pewna, że na długo każdy rząd będzie zmuszony główną uwagę zwrócić na to właśnie zadanie obrony i higieny społecznej, i że nie czas teraz bawić się w rozkładanie i sztuczne przeobrażanie dawnych stronnictw, gotowych bronić ładu społecznego.

Korespondencye.

Hamburg 20 czerwca godzina 1 w nocy.

Uroczystości dosięgły punktu kulminacyjnego: Od kilku godzin bawi w murach miasta cesarz i wszyscy królowie i książęta niemieccy. Wład cesarsza do miasta równał się naprawdę wielkiemu poehodowi tryumfalnemu, a co się działo przed dworcem kolejowym, tego najubniejsza fantazyja wyobrazić sobie nie jest w stanie. W białym mundurze kirasyerskim i srebrnym hełmie na głowie wyglądał cesarz wspaniale, wszystkie też oczy na niego tylko były zwrócone. Oprócz najstarszego syna, sporego już chłopaka lat około dwunastu, ubranego w mundur oficerski, przywiózł cesarz jeszcze 4-rol młodszych dzieci, zdrowych, rumianych chłopców. W białych ubraniach marynarskich niebiesko lamowanych jechali oni w dwóch powozach za ojcem. Cesarz z dziećmi zamieszkał w porcie na yachcie swoim „Hohenzollern“.

Uczta dana przez senat miejski w ratuszu nie zawiadła oczekiwaną, było to rzeczywiście widowisko wspaniałe, niezapomniane. Obok cesarza po prawej stronie siedział książę regent bawarski Luitpold, a po lewej burmistrz Hamburga dalej poseł hanzeatycki Kruger, obok niego król saski i tak dalej na przemian królowie i książęta pomiędzy potomkami kupieckich rodzin miast hanzeatyckich.

Burmistrz Lehmann w historycznym stroju z 17go stulecia powitał cesarza krótką przemową, która wszystkich do żywego zajęła przedewszystkiem swoją, rzekłbym, archeologiczną, wartość. Zarówno bowiem styl jej, jak i stroj mówcy przypominały dawno minione czasy. Cesarza, królów i książę nazywał burmistrz po kilkakroć „szanowni panowie“, „mości goście“. Zaledwie przebrzmiały ostatnie dźwięki okrzyku „Hoch“, wznieśnionego przez burmistrza, po-

nalewa herbatę i przygotowuje do niej. Ona pamięta o naszych wygodach, czasem wystąpi z prezentem, ale ani porozumiewa, ani o co zapyta. Wynosi się tylko do kancelaryi z synem i wszystko, co się tu robi, to się robi w sekrecie. Ani się o czem dowiedzieć! Kryją się, jak przed nieprzyjacielem!

Wśród tego opowiadania drzwi się otworzyły, wszedł Wincoś i z tajemniczą miną się ozwał:

— Panienczko, pani prosi!

Alina zerwała się, spojrzała na zegarek u boku. Była już minuta po czwartej. Od minuty powinna była zsiadać się w szkolnym pokojku. Pobiegła spieszną. Znalazła już Skierczyńską, siedzącą za stołem z miną sędziwą.

— Wiem, że pani była u Miernickiej na pogawędce i z tego powodu spóźnia się pani na lekcye. Mogę panią zapewnić, że mi jest obojętnem to, co tu się w tym domu szepce po kątach. Wiem, że Miernicka i Leontyna po całych dniach mię krytykują i obmawiają. Przykro mi, nie dla mnie, ale dla pani, że pani tak zaraz na wstępie, tak zaraz na drugi dzień po przyjeździe, przystępuje do plotkarskiego obozu. Nie tam pani zdrowego dla siebie nie znajdzie. Miernicka i Leontyna są to osoby bardzo dobre w gruncie przywiązane do nas, ale płytkie. Można bardzo znaleźć, trzymając z niemi towarzysztwo. Prosiłabym też, by pani ani o jedną minutę na lekcye nie spóźniała. Nie chodzi mi o naukę, ale o wdrażanie dziecka do punktualności w obowiązkowej pracy.

(Ciąg dalszy nastąpi).

NA SŁUŻBIE

POWIEŚĆ
ZOFII KOWERSKIEJ.

(Ciąg dalszy).

Co też ten młody Skierka miał w duszy? Zapewne swoje folwarki, owce, krowy i bogate ożenienie. Przez dwa miesiące dusza ta odkryje jej się, jak dusze wszystkich mieszkańców tutejszych. Po dwóch miesiącach ona odejdzie stąd tak obca, jak przyszła, z nowym, oderwanym obrazem jednego rodzinnego kółka i stosunków, nie wspólnie nie mających ani z dotychczasowem, ani z przyszłym jej życiem. O jej futuro otarła się wiażka słomy, trzęsąca się na grzbiecie niskiego, chudego chłopca. Wyjrzały ku niej ciekawe, naiwne oczy i patrzyły na nią żdziwione, zachwycone. Chłop stanął, dając folgę ciekawemu zdumieniu. Alina uśmiechnęła się do niego. Ten naiwny zachwyt nie obrażał jej bynajmniej. Stali blisko siebie, a jako przepaść, jakie oddalenie bezmierne dzieliło świat jego od jej świata. To była calutka wysokość drabiny społecznej. Można było uśmiechnąć się do tego męczyzny i pozwolić oczom jego spoglądać na siebie z zachwytem. Wszak zapewne ona nie była dla niego piękną kobietą, była tylko panią, niedostępną, jak święta z obrazu, a uśmiech jej mógł być tylko życzliwością współrodaczki, chrześcijanki. Poszła zamyślona ku domowi, bo nierówność losów ludzkich wprawiała ją zawsze w zadumę. Wieg dla jednego było życie inteligencyi, księga wiedzy otwarta na oścież, była muzyka mistrzów, sztuki piękne, podróże, a dla drugich przez całe życie noszenie słomy na zgarbio-

wstał cesarz i z oratorską swadą, którą w wysokim stopniu posiada, donośnym głosem wypowiedział następującą mowę:

„Mój czołgody burmistrz! Głęboko wzruszony jestem słowami, które dopieroco usłyszałem, głęboko wzruszony przedewszystkiem przyjęciem, które mi Hamburg zgłosił, a jakiego jeszcze w życiu nie widziałem. Duch, który tu znalazłem, nie jest żaden robiony, żaden zwykły. Jak huragan biegnie zewsząd zapał i uniesienie. Wiem dobrze, że byłoby to poniekąd zarumiannością sądzić, iż ten zapał wyłącznie do mnie tylko się odnosił; widzę w nim raczej uderzenie pulsu całego narodu niemieckiego, który dumny jest, widząc na nowo złączone państwo niemieckie, reprezentowane przez swoich książąt i dostojnych gości. Przyjmij za to moją serdeczną podziękę i przesyłaj ją zarazem wszystkim Hamburgczykom!

„Takie chwile, jakich dziś dożyłem, obudzają w nas różne wspomnienia, a przedewszystkiem wspomnienia wdzięczności, musimy zatem z wdzięcznością i tęsknotą wspomnieć o wielkim cesarzu i jego znakomitym synie, za którego sprawą powstało to dzieło. Łączymy dwa morza, to też ku morzu bieżą myśli nasze, ku morzu, temu symbolowi wieczności. Morza nie rozdzielają, lecz łączą. A te łączące morza spójone zostaną tem oto nowym ogniwem ku błogosławieństwu i pokojowi narodów. Pancerna armada, zebrana dziś w przystani kilofskiej, niechaj będzie symbolem pokoju, wspólnego działania wszystkich ludów europejskich celem utrzymania misji cywilizacyjnej.

„Od tego wiecznego morza zwróćmy teraz nasz wzrok na morze narodów. Serca wszystkich ludów zwracają się tutaj z pytaniem spojrzeniem, one oczekują i pragną pokoju; tylko w pokoju bowiem może handel światowy rozwijać się pomyślnie. Odtąd my chcemy utrzymać pokój i utrzymywać go! Oby ten pokój przyczyniał się do rozkwitu handlu Hamburga! Ochrona orla cesarskiego towarzyszyć mu będzie na każdym kroku, w którąkolwiek tylko stronę świata się zwróci. Wychylimy puławy. Nasze czcigodne miasto hanzeatyckie Hamburg „Niech żyje“, po raz drugi „niech żyje“ i jeszcze raz „niech żyje!“

Mowa ta wypowiedziana była z takim zapałem, że nie dziw, iż udzielili on się wszystkim, a okrzyk „Hoch“ powtórzono tak gromko, że aż dudniło w powietrzu. Po tej mowie cesarza trwała uroczysta jeszcze niespełna godzina. Około 9-tej wieczorem odbył cesarz krótkie cerale, poczem wyszedł na balkon. Tymczasem na dworze nastąpiła przykra zmiana. Po gorącym, dusznym dniu okryło się nieb ołowianem chmurami i zaczął padać deszcz rzęsy, w chwili zaś, gdy cesarz stanął na balkonie grzmot straszny zatrzęsł powietrzem, zryżak błyskawicy rozdarł obłoki. Piorun uderzył gdzieś w pobliżu. Z powodu tejburzy ucierpiał nieco program wieczornych uroczystości.

Po bankiecie w ratuszu, a zatem około 10 wieczorem udał się cesarz i wszyscy książęta do pobliskiego „Resendam“, z kądem na parowcach popłynęli na wyspę w basenie Alstery, umyślnie na uroczystości wczorajszych na 750 palach zbudowaną, a obejmującą 5809 metrów kwadratowych. Cesarz z gośćmi swoimi zajął miejsce w przepysznym pawilonie w gusie wschodnim. Na wyspie zebrało się już przedtem dużo osób, mianowicie przybyli około 7-jej extra-pociągami i podejmowani na wyspie przez senat posłowie parlamentu, różni dygnitarze miejscowi i przedstawiciele prasy; razem ze służbą było na wyspie do 1600 osób. Na wyspie przegrzywała orkiestra, a zdala dochodził głos tysięcy śpiewaków, ustawionych na brzegu. Czarodziejsko oświetlona wyspa i brzegi basenu, setki łodzi i małych parowców na basenie Alstery, ozdobne lampionami, iluminowane brzozy, na których po części na trybunach, urządzonych na promach na wodzie zasiał, po części zaś po ulicach roilo się setki tysięcy ludzi! Wszystko to razem przedstawiało obraz „Z 1001 nocy“, mianowicie gdy jeszcze pomiędzy 10—11 wspaniały spalone fajwerki.

Pogoda jednak sprzyjała uroczystościom, bo burza, która o godzinie 9-tej przeciągnęła nad miastem, trwała krótko i wcale nie zaszkodziła iluminacji.

Około godz. 11 cesarz opuścił wyspę, udając się na jacht „Kaiseradler“, którym odpłynął do kanału.

Za jachtem cesarskim popłynęły okręty awizowe „Lemsahn“ (ks. Oldenburski), „Osborne“ (New-Yorku), „Trabant“ (Austria), „Grille“ (Niemcy), „Aretusa“ (Włochy), „Enchantress“ (Anglia), „Surcouf“ (Francja), „Groznyaszy“ (Rosja), „Marques de la Ensenada“ (Hiszpania), „Edda“ (Szwecja), „Viking“ (Norwegia), „Marblehead“ (Ameryka Południowa), „Mircea“ (Rumunia), „Hekla“ (Dania), „Alkmaar“ (Holandia), po jednym z każdej eskadry przybyły do Kielu. Yachtowi cesarskiemu towarzyszył do Blankenes parowiec prasy: „Phoenix“. Dla wszelkiej innej żeglugi port był zamknięty.

Pogodzenie się Norwegii z Szwecją uwidocznio się także podczas tego przejazdu. Posel szwedzki Lagerheim przepłynął bowiem połowę kanału na norweskim pancerniku „Wiking“, a drugą połowę na szwedzkim okręcie „Edda“.

Książęta, ambasadorowie, dygnitarze i parlamentarzyści wjechali czterema ekstragami do wejścia do kanału do Brunsbüttel, gdzie wsiadali na okręty dla otwarcia przejazdu przez kanał.

My za kwadrans wyjeżdżamy ekstragami prasy do Kielu.

Jeszcze słówko. Wszystkim muzykom, zarówno cywilnym jak i wojskowym, tak tu, jak i w Kilonii, zabroniono podczas pobytu obcych eskadr grać „Wacht am Rhein“.

Majtkowie marynarki niemieckiej urządzili festyn dla wszystkich majtków obcych okrętów i wszyscy oni byli na tym festynie, prócz Francuzów, których naczelny admirał nie przyjął zaproszenia, wymawiając się tem, że regulamin służbowy marynarki francuskiej zabrania majtkom wydawać się z pokładu statku na obce wybrzeże.

Kronika paryska.

Paryż 14 czerwca.

„Watykan, papież i cywilizacja“ oto interesujący tytuł jednego z najnowszych tutejszych wydawnictw, prawdziwie wspaniałej publikacji. Jak we wszystkich wydawnictwach Firmin Didota, strona artystyczna odpowiada tu zupełnie wartości literackiej. Obok kilku świetnych chromolitografii i fototypii zdołał się pięćset rycin, zamieszczonych w tekście na osiemset stronicach w 4to. Pomnikową tę

pracę wykonali pp.: Jerzy Goyon, który opracował dzieło historyczne; p. Andrzej Perate, który scharakteryzował Rzym, jako pierwszą kolebkę, a dziś nieporównany skarbiec sztuki chrześcijańskiej, i p. Paweł Fakre, który opisał bibliotekę watykańską, pełną cennych zabytków, mimo klęsk, jakie w pierwszych wiekach niszczyły gromadzone zbiory. Rozpoczął wielkie to dzieło przedmowa kardynała Bourret; kończy je epilog Melchiora de Vogtie, członka akademii francuskiej. Najobszerniejszy dzieł historyczny przypadał Jerzemu Goyon. Ten dwudziestopięcioletni młodzieniec zwrócił już był na siebie uwagę rozprawami w *Revue des deux Mondes* i „Chronologia państwa Rzymskiego“. Nowa praca otworzyła mu szerokie pole. Autor pokazuje w niej bezustanną działalność Kościoła pod kierunkiem dwustu pięćdziesięciu dziewięciu papieży, od św. Piotra do Leona XIII. W pierwszej części zaznacza on kolejno łańcuch zdarzeń dziejowych, odnoszących się do Kościoła, w drugiej daje poznać wszystkie sprzężone wielkiej machiny rządowej: kongregacje, trybunały, konklawy, stosunki Papieża ze światem chrześcijańskim, propagandy itp. Cała praca odznacza się jasnym wykładem, a do tego stylem pełnym życia i barwy.

Dział sztuki niemieckiej pięknie opracował p. Perate. Pokazuje on wpływ Papieży na rozwój sztuki w rozmaitych jej objawach: na architekturę, rzeźbę, malarstwo, archeologię. Zgruntną znajomością rzeczy i wytrawnym smakiem opisuje najcenniejsze twory geniuszu ludzkiego w ciągu piętnastu wieków, od epoki Konstantyna Wielkiego do czasów dzisiejszych. Przebiega kolejno wszystkie epoki następujące po sobie, tak odmienne, a przecież jednak ożywione duchem chrześcijańskim. Widzimy tu Rzym w katakumbach, Rzym średniowieczny, Rzym w epoce odrodzenia, za Juliusza II i Leona X. Autor roztacza przed nami cały zastęp genialnych mistrzów, których arcydzieła, nagromadzone w wielkim mieście, są i będą wiecznym podziwem dla świata. W górę ponad wszystkimi ukazują nam w blasku słonecznym dwie nierozwane postacie: Michała Anioła, najwyższy typ twórczej potęgi, i Rafaela, najwyższy wyraz piękna; określa ich geniusz, tak odrębne od siebie, połączone jednak równie żarliwą pogonią za nieśmiertelnym ideałem; przeliszne reprodukcje fresków z kaplicy Sykstyńskiej i łóż watykańskich dają nam poznać tych dwóch koryfeuszów epoki odrodzenia. Widzimy też w fototypach i rycinach odtworzone wszystkie przybytki Rzymu — tak zewnętrzne ich frontony, jak i ozdobne wnętrza. Bazylika św. Piotra oddana z najzobowiązniejszymi szczegółami. Dodajmy tu ciekawe opisy i piękne reprodukcje muzeów rzymskich. Mamy przed oczyma galerie posągów w Belwedrze, muzeum Chiaparronty, urządzone przez Canovę, i słynną pinakotekę z arcydziełami Rafaela. Nie zapomnieliśmy też autor o wielkich pracach zmarłego niedawno archeologa Rossi.

Paweł Fabre skreślił historię biblioteki watykańskiej. Pierwszy jej zawiązek odnosi do kolebki chrześcijaństwa, ale przesładowanie za Dyoklecjana rozproszyło te początkowe zbiory. W IV dopiero wieku św. Damazy Papież zbudował z kościołem św. Wawrzyńca pierwszą bibliotekę; tu z sekretarzem swoim, św. Hieronimem, gromadził cenne księgi i inne dokumenty. Przeniesiono później te zbiory do monasteru Laterańskiego. Święty Grzegorz, nieustraszone w apostołskich zabiegach, utrzymywał tu niezliczonych kopistów i odpisy ksiąg Świętych rozsyłał przez misjonarzy do wszystkich krajów, gdzie poczęła kiełkować wiara chrześcijańska. Księgozbiór Laterański, mówi autor, poszedł w rozrypkę podczas napadów normandzkich Guiskarda. Zaledwie, że z ocalałych szczątków utworzono nową bibliotekę, a w XII wieku, podczas rozdrowionej władzy papieskiej, przeniesiona do Awinionu, rozproszyła się wśród ciągłych zawichrzeń. Wielka jej część wzbogaca dziś narodową bibliotekę paryską. Sławną bibliotekę watykańską, jaką posiada obecnie Rzym, datuje się od wieku XV-go. Autor opisuje stopniowy jej wzrost od czasu, kiedy po zdobyciu Konstantynopola, uciekli Grecy przynieśli do Włoch zabytki starożytnej literatury, a obok nich pisma Ojców Kościoła wschodniego i inne archiwa chrześcijańskie. Wielką ich część nabyli Papieże, inne kazali przepisać. Tym sposobem rosła biblioteka, a pierwsza drukarnia, założona w Rzymie, przyczyniła się do jej pełnego rozwoju w epoce Sykstusa V-go. Niepodobna, nam iść w ślady za autorem, powiedzmy tylko, że jego praca, wysoko podniesiona przez uczonych, nakreślona jasnym i żywym piórem, zajmuje niemiernie i ogół czytelników. Dzieło to ma wyjść wkrótce w przekładzie niemieckim i węgierskim.

Pierwszy pomysł pomni'owej pracy o Watykanie, zarówno jak umiejętnie ułożony plan, zawdzięcza wydawca panu Gustawowi Pawłowskiemu. Uczony ten ziomek nasz, od lat wielu konserwator biblioteki Firmin-Didota, otrzymał za prace historyczne wieniec akademicki i niemiernie zaszczytny stopień oficera w dziale instrukcji publicznej.

Wśród rozlicznych kwestyi bieżących w Paryżu i we Francji, jedną z najbardziej zajmujących umysły jest ciągle antysemityzm. Rzecz dziwna, że antysemityzm, który już wyszedł z mody poniekąd w innych krajach, najdłużej pokutuje w tym kraju właśnie, gdzie jest żydów liczebnie najmniej i gdzie ma ich licza najwięcej wsiąka w tło narodowe. Owoc to niewątpliwie tolerancji i wolności, jak słusznie niedawno twierdził p. Naquet, z okazji jakiejś interpelacji (mamy już teraz tyle interpelacji ile posiedzeń) i owoc, bądź co bądź pożądany. Ktoby już potrafił tutaj poznać żyda inacej, jak po nazwisku? Znam zaś Amerykanina jednego, który po kilkuletnim pobytku nad Sekwaną doszedł zapewne do wniosku, że i nazwisko mylić może w tym względzie. Amerykanin ten, miliarderm będąc z profesji, wydał przed kilku laty córkę za Francuza z naby arystokratycznej rodziny. Ojciec tego Francuza długo sprzeciwiał się związkowi, z przyczyny nieczystego jakoby pochodzenia miliardowej fortuny, z której posag swój zaczerpnąć miała panna. Zgodził się ostatecznie, ale oświadczając, że, aczkolwiek sam bardzo zamożny, nie da synowi żadnego majątku; nie cho, aby czyste jego piętnaże mieszały się z nieczystymi. Wynika stąd potrzeba podwojenia posagu. Amerykanin podwoił cyfrę; wziął także na siebie koszt wyekwipowania nowożeńców i spłacenia długów nowożeńców i wszystkie inne koszta. Nabył dalej, za wskazaną sobie cenę, klejnoty, które przyszła hrabina winna była nosić jako „rodowe“, razem z „rodowem“ nazwiskiem; nabył jeden z zamków, który także będzie „rodowym“ i przyjął utrzymanie na siebie. Po

dokonanym zaś ślubie oświadczone mu wprawdzie życzenie, aby jak najmniej pokazywał się w domu swojej córki, a zamknięto mu stanowczo wstęp do domu jej teścia; ale nabywał mu kazano ciągle oraz to inne przedmioty, odnoszące się do splendoru. Czemże świeżej dół arystokrata Francuza różni się od pogardzanego przezeń Amerykanina?

Kampania drumontowska jest naturalnym wynikiem istniejących towarzyszkich stosunków, bardzo w ogóle demoralizowanych. Bardzo słusznie odezwał się p. Naquet z przeprowadnią, że gdyby p. Drumontowi i jego przyjaciółom z socjalistycznego obozu powiodło się dojść tam, dokąd dążą, t. j. do wywołania ulicznego ruchu przeciwko panującej plutokracji, pod antysemitką czy innem hasłem, ruch ten nie zatrzymałby się w splondrowanym pałacu Rothszylda, ale z ulicy Lafitte trafiłby w bliższym sąsiedztwie do „Lionskiego Kredytu“ na bulwarze włoskim, a zapewne dotarłby także do pałaców przedmieścia Saint-Germain, z których jeden ochrzczono przez wisłkiem „Ministerstwa zbytku“ (*Ministère du lucre*).

Mówią tu o innowacji zupełnie niespodziewanej w uzbrojeniu wojsk, innowacji, będącej naturalnie dopiero dalekim projektem. Jeden z generałów oświadczył w rozmowie ze współpracownikiem *Matin'a*, że przewiduje chwilę, gdy trzeba będzie uzbroić piechotę w tarce lub pancerze. Ten rodzaj uzbrojenia, wyparty z armii w skuteczną wynalazku prochu, powróci dzięki udoskonaleniu tego wynalazku, mianowicie dzięki prochowi bezdymnemu. Nie chodzi rozumie się, o ochronę przed kulami, które do osłoniętych szeregowców trafiać będą lepiej i większe czynić spustoszenia: to tarca ani pancerz nie na to nie poradzą. Ale generał powiada, że w przyszłych bitwach, po pewnym czasie trwania ognia działowego, wojska walczące o tyle zbliżą się do siebie, że działa będą musiały zamknąć z obawy uszkodzenia swym własnym żołnierzom. Wtedy rozpocznie się ogień karabinowy; wojska jednak nie będą mogły ustać na pozycjach, — rzucą się na siebie i wtedy zwycięstwo tej stronie przypadnie, która impetem swojego natarcia strąci drugą ze stanowisk.

W tym celu należy uzbroić piechotę w pancerze lub tarce, aby zmniejszyć niebezpieczeństwo dla żołnierzy, zwiększyć ich odporność i nacisnąć. Tym sposobem proch bezdymny samą morderczością swych skutków przywraca w końcu warunki boju ręcznego, podobne nieco do średniowiecznych. W boju tym piechota pancerna będzie miała takie znaczenie, jak niedgdy husarze, lub jak dziś jeszcze kirasjerzy konni, uderzający w chwili, gdy trzeba wroga złamać.

Międzynarodowe wyciągi w Krakowie.

(Dzień drugi).

Kraków dnia 21 czerwca.

I dziś mieliśmy pogodę piękną, publiczności zebrało się sporo, a wśród wybitnych gości, którzy przybyli na wyciągi, był namiestnik hr. Badeni, bawący w przejeździe w Krakowie. Dzień dzisiejszy należał do „Klubu jazdy panów“ w zupełności, prócz ostatniego „biegu włościańskiego“.

Rozpoczął to z w. „biegiem otwarcia“ o nagrodę 650 koron zwycięzcy, 250 drugiemu, 100 trzeciemu koniowi, meta 2000 metrów, dla koni urodzonych w Galicji, w Królestwie Polskiem, lub Rosji. Pierwszą była Hip. Brzozowskiego 6-letnia klacz „Aldonie“, drugą p. Stan. Janota-Bzowskiego klacz „Norma“, trzecią p. Władysława Schindlera 5-letnia klacz „Elwirka“. Totalizator płacił 14 zł. za 5 zł.

Nastąpił bieg z płotami o honorową nagrodę trybun i 700 koron zwycięzcy, 250 koron drugiemu, 150 koron trzeciemu koniowi. Dla koni, urodzonych na kontynencie, z wykluczeniem francuskich. Meta 2400 m. Bieg wygrał pana Sczaginię 4-letni ogier „Puchner“, drugim był rotmistrz Leopolda Hoffmana 4-letni „Blasius“, trzecim porucznika Augusta Redla 5-letni ogier „Mephisto“. Totalizator płacił 7 za 5.

W biegu trzecim tak zw. wielkiem wiosennem „Steeple-chase“ o nagrodę honorową 1000 koron zwycięzcy, 300 koron drugiemu, 200 koron trzeciemu koniowi, dla koni, urodzonych na kontynencie, z wykluczeniem francuskich, meta 4000 m. startowały 2 konie. Pierwszą nagrodę wziął p. Fel. Sczaginię 4-letni ogier „Damon“, drugą była rotmistrza hr. Józefa Koziembrodzkiego klacz „Combination“. Totalizator płacił 6 za 5.

Czwarty sprzedażny bieg z płotami o nagrodę honorową i 700 koron zwycięzcy, 200 koron drugiemu, 100 koron trzeciemu koniowi, dla koni urodzonych na kontynencie, z wykluczeniem francuskich, meta 2800 m. skończył się zwycięstwem klaczy porucznika Rudolfa Pletzgera „Primrose II“, drugim był barona Deckena 4. l. w. „Mataador“, trzecim porucznika Feliksa Proskowicza 6. l. w. „Caracalla“. Totalizator płacił 8 za 5.

W biegu piątym „Steeple-chase“ o nagrodę honorową i 700 koron zwycięzcy, 200 koron drugiemu, 100 koron trzeciemu koniowi, dla koni półkrwi, urodzonych i hodowanych w Galicji, meta 3200 m. wzięły udział 3 konie. Pierwszą była rotmistrza Hipolita Brzozowskiego 6-letnia klacz „Aldona“, drugą rotmistrza hr. Józefa Koziembrodzkiego 4 l. „Dido“, trzecim porucznika Romana Kaweckiego 4 l. w. „Komtur“. Totalizator płacił 6 za 5.

Pewną niespodziankę przyniósł w totalizatorze bieg szósty, sprzedażny, o nagrodę 700 koron zwycięzcy, 200 drugiemu, 100 koron trzeciemu koniowi, dla koni, urodzonych na kontynencie, z wykluczeniem francuskich, meta 1600 metrów. Z ośmiu koni startujących pierwszą była hr. Józefa Baworowskiego 4-letnia klacz „Antipyrin“, drugim Stada Angera 3-letni ogier „So-and-so“, trzecim rotmistrza Leopolda Hoffmana 3-letni ogier „Gladiator“. Totalizator płacił 91 za 5.

W biegu włościańskim, w którym wzięły udział sześciu jeźdźców, totalizator płacił 16 za 5.

KRONIKA.

Lwów 22 czerwca.

Kapituła jenerała OO. Zmartwychwstańców wybrała ks. Pawła Smolkowskiego jenerałem zakonu.

Rektorem szkoły politechnicznej we Lwowie na rok 1895/6 został wybrany prof. Bron. Pawlewski, zaś dziekanem wydziału budownictwa prof. Gustaw Bisanz.

Pole pracy dla kobiet. Ministerstwo spraw wewnętrznych pozwoliło w zasadzie tym kobietom, które posiadają odpowiednie wykształcenie i pragną zająć posady w instytucjach finansowych, jak np. kasach oszczędności, kasach zaliczkowych itd. składa egzamin z rachunkowości państwowej przed komisją ustanowioną przez namiestnictwo. Na tej podstawie dopuszczono w tych dniach do takiego egzaminu pannę Wandę Michałowską, praktykantkę ka-

sy oszczędności w Kołomyi i Janinę Sylwestrówną, praktykantkę Tow. zaliczkowego.

Ks. Władysław Zaleski, arcybiskup i *partibus infid. lunt*, delegat apostolski dla Indji wschodnich, mianowany zostaje delegatem apostolskim w Waszyngtonie, na miejsce msgr. Saltego.

Tow. politechniczne odbędzie we czwartek 27 bm. naukową wycieczkę do Dublin, celem zwiedzenia eksploatacy toru.

Burza gradowa nawiedziła dnia 19 b. m. Buczac i okolice i wyrządziła ogromną szkodę, niszcząc wszystkie zasiewy. Grad wielkości gółębiego jaja padał przeszło kwadrans i grubą warstwą lodową pokrył ziemię.

Zmiana własności. Dobra Zawady pod Żółkwią kupił od Samuela Treistera pp. Józef Błotnicki i Andrzej Hadinger.

Polacy w Afryce. P. Maryan Steblecki, urzędnik krakowski Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń we Lwowie, udaje się w pierwszych dniach lipca b. r. na stały pobyt do środkowej Afryki, w okolice dotąd podróżnikom mało znane, leżące między jeziorami Nyansa i Sajra nad rzeką Sajrą. P. Steblecki udaje się tam na wezwanie dwóch swoich braci, Lwowian, którzy wyemigrowawszy przed laty z kraju są obecnie właścicielami wielkich plantacji kawy w miejscowości Niakata-kata o dzień drogi od stacyi Blantype.

Michał Dragomanow, o którego śmierci donieśliśmy już wczoraj, był wybitną postacią w świecie naukowym i w życiu narodowym Rusinów, dla których rozwoju duchowego stanowił wprost epokę. Choćby bowiem wielką część prac swoich drukował po rosyjsku i bułgarsku, pisał przecież zawsze o Rusi i z myślą o jej odrębności narodowej. Urodził się on w roku 1841 w Hadziacu. Po ukończeniu gimnazjum w Połtawie, a uniwersytetu w Kijowie, został profesorem gimnazjum a następnie uniwersytetu kijowskiego. Moskalofil galicyjscy, okoliczności, iż Dragomanow, bawiąc raz w Galicji, był na ich własnym wiecu, użytkowali przeciw niemu w ten sposób, iż go zadunucywali w Kijowie, że był na zebrań polskimi i podburzał Polaków przeciw Rosji. Rząd rosyjski odebrał mu katedrę, zabronił drukować cokolwiek po rusku, zabronił przebywać na Ukrainie, w Petersburgu i w Moskwie. Dragomanow więc wyjechał za granicę, do Genewy, założył tam drukarnię i wzbudził żywy ruch wydawniczy ruski. W kilkanaście lat potem ofiarowano mu katedrę historii w uniwersytecie sofjskim, przeniósł się więc do Bulgarii i tu dalej pracował naukowo. Z dzieł jego niewzyskłą wartość mają zbiory podań, dalej dwa zbiory pieśni, o inoszących się do końca Kozaczyny i trzecia książeczka odtwarzająca dzieje ostatnich 100 lat na podstawie pieśni. Przed kilku laty głosiłmy był szeregiem broszurek pt. „Austro-ruskie wspomnienia“, w których surowej krytyce poddawał działalność galicyjskich stronników ruskich. Iżeknami Dragomanow był socjalistą, różnił się jednak od rewolucyjnych socjalistów rosyjskich, z którymi bardzo się nieraz ścierał, gdyż oni byli przeciwnikami konstytucji w Rosji, sądząc, że od razu trzeba zaprowadzać ład socjalistyczny, a on był szczerym zwolennikiem konstytucji.

Poswiecenie. W Haliżycach-powiecie Skalskim, majątku p. Adeli Stopczyńskiej z Romanówi odbyło się poświęcenie studni, która staraniem właścicieli tych dóbr dla dobra gminy została zbudowana. Haliżycy leżą pod Miodoborami i oprócz malutkiego strumyka, płynącego przez całą długość wsi i zawierającego nieczystą i niezdrową wodę, nie miały dotąd ani studni porządnej, ani wogóle żadnego źródła, z którego ludzie zaopatrywali się w porządną wodę. Ponieważ zaś wykopanie studni na gruncie haliżycyńskim było bardzo trudnym i co za tem idzie, kosztownym, przeto pani Stopczyńska wysłała mieszkańcom swojej wsi prawdziwe dobrodziejstwo. To też wdzięczni mieszkańcy Haliżycy umieścili na studni tabliczkę z wierszowanym napisem na cześć pani Stopczyńskiej, pomyślał włościan miejscowych Pawła Garbica i Jana Chrużera.

Kłeska gradowa. Ze Szczerowic donoszą nam: Dnia 19 b. m. o godzinie 5 1/2, po południu nawiedziła miasteczko Szczerowice i okolice wieś powiatu brodzkiego straszliwa burza z gradem, jakiej nawet najstarsi ludzie nie pamiętają. Już około piątej godziny zaczęły się gromadnie posuwać ku Szczerowicom od północy czarne chmury, poczem w niespełna pół godziny nadciągnęła burza wśród nieopisanego huk i szalonego wichru, rzucając taką ilość gradu wielkości orzecha, że wnet wszystkie pola pokryły się grubą warstwą lodu. Spustoszenie dokonane w tej jednej czarnej półgodzinie jest po prostu okropne! Potraczane wszystkie okna, ściany obdarły z tynku od strony północnej, drzewa ogrodowe z liści prawie doszczętnie ogolone, oto smutne widowisko, które za pierwszym wyjściem z domów, przedstawiało się przekleństwem mieszkańcom. Ale to wszystko jest jeszcze niczem w porównaniu ze zniszczeniem, jakie grad wyrządził w ogrodach i polach. Cała nadzieja rolników pogrzebana pod grubą warstwą gradu, który leżał aż do godziny 10 dnia następnego. Można sobie wyobrazić rozpacz biednej ludności, już i tak straszonej trapieniami nieurodzajem od kilku lat. W okół słychać było tylko lament i jęk do głębi wzruszający. I nie dziw. Po ciężkiej tegorocznej zimie, z pod której wałów śniegów wyszła tak nędzna ożminka, że musiano ją w trzech częściach przearować i obsiać, jeśli kto miał, zbożem jarem, obecna burza z gradem zniszczyła tę resztę ożminki, zboża jare i ogrodowiny. Jesteśmy w przedmiotu nieuniknionej nędzy. Oby przynajmniej władze skarbowe były cokolwiek ogólniejsze przy sięganiu należytości polaktykowych w obec tej strasznej klęski elementarnej.

Ks. Piotr Władysławski, proboszcz. Wiadomości dycejałowe. Dyceja krakowska: Odmierzony expos. canon. ks. Jan Michalik, proboszcz w Zielonkach. Uwołnieni dla słabości od obowiązków z pensjami deficyentów księża: Waleń Skimina, proboszcz w Bolechowiecach; Jan Siedlecki, spowiednik przy kościele N. P. Maryi i administrator kościoła św. Wojciecha w Krakowie; Piotr Strzelichowski, proboszcz przy kościele św. Mikołaja w Krakowie. Administratorami ustanowieni księża: Michał Królkowski w Bolechowiecach, Antoni Rajski przy kościele św. Mikołaja w Krakowie, O. Floryan Kurdyś, Zakonu OO. Paulinów w Tuczani, Alfons Krajewski w Zatorze. Konkursy rozpisano z terminem do końca czerwca b. r. na proboszczów w Lenczach górnych, Tuczani, Zatorze, Bolechowiecach i Wieliczce (powtórnie); na dwie posady katechetów przy szkołach ludowych w Podgórzu i jedną posadę przy szkole w Półwsi Zwierzynieckiej; z terminem do końca lipca b. r. przy kościele św. Mikołaja w Krakowie. Przeniesiony ks. Józef Zollna z Rybnego do Trzebini. Zmarł dnia 23 z. m. ks. Józef Krajdoch, proboszcz w Zatorze. R. i. p. Najprz. książę-biskup ułcił w dniu 8 bm. tonzury alumnów II roku a święceń mniejszych alumnów seminarium duchownego z III roku i dwóm klerikom Zakonu Braci Mniejszych. Wizytę kanoniczną odbędzie Najprz. ks. Biskup w Wilkowicach dnia 26 i 27, w Łodygowicach 28, 29 i 30 b. m., w Szczyrku dnia 1, w Lipowie 2, w Radziechowcach 3 i 4, w Mikuszowicach dnia 5 lipca b. r. Parafia Bienkowska wyłączone została z dekanatu Myślenickiego, a przydzielona do dekanatu Lanckońskiego.

Teatr hr. Fredry, założony przez śp. Lucyana

Kwiecińskiego, a obecnie prowadzony przez pp. Jaworskiego i Antoniewskiego, bawi od kilku dni w Czerniowcach, gdzie Polacy tamtejsi, odczuwając potrzebę i ogromną doniosłość takiej instytucji na kresach, przyjmują go z nieopisanym zapalem. Przed pierwszym przedstawieniem wygłoszone zostały na scenie gorące mowy powitalne.

Skarb Dobosza. Z okolic Piestnyia donoszą, że niedawno jakiś stary, chłop z węgierskiej Rusi, pokazał miejsce, w którym Dobosz, słynny opryszek karpaci, o którym po wsiach śpiewają ciekawe pomy, zakopał zrabowane przez siebie skarby. Wiadomość o tem w mgleniu oka rozesała się w powiecie i wkrótce setki chłopów stanęły na oznaczonym miejscu z łopatami i ryskami dla wygrzebania tajemniczych skarbów. Zapał kopiących chłopów jest podobno olbrzymi. Dotąd już wykopalili długą norę, głębokości szesnastu metrów, a robota odbywa się pod osobistym kierownictwem owego staruszka, który pogłosk o skarbach puścił w obiegu.

„Dido“ opowiada następującą sensacyjną historię: Przed czterdziestu laty z Błotni pod „Przemyslanami“ znikł młody wdź nazwiskiem Weinberg, pozostawiając na opatrność swojej żonie i małe dziecko. Dużo lat minęło, zanim żona i dorastający już syn Abrahamek dowiedzieli się, że Weinberg mieszka w Ameryce, gdzie przyjął chrzest i został księdzem rzymsko katolikiem, a wkońcu nawet... biskupem. Zostawiając tak wysokim dygnitarzem, Weinberg nawiązał stosunki z rodziną, posłał jej po 50 zł. miesięcznie, a w roku 1888 sprowadził Abrahamka do Ameryki i nakłaniał go do przyjęcia chrztu, ale bez skutku. Potem stosunki pomiędzy ojcem-biskupem a synem i żoną znowu się zerwały i dopiero tego roku, gdy Weinberg umarł, Abrahamek wyjechał powtórnie do Ameryki... tym razem rzekomo po odebranie olbrzymiego spadku po ojcu. Następnie wrócił z tamtąd z obcietami pejsami i w tużniku, zabrał całą rodzinę i już na stałe przeniósł się za ocean.

Powtórzyliśmy w streszczeniu całą tę historię, aby pokazać, jak lekkomyślnie *Dido* drukuje pierwszą lepszą plotkę, w której nie może być ani słowa prawdy. Gdyby bowiem *Dido* znane były przypisy prawa kanonicznego, to wiedziaboby dobrze, iż chrzta bezwarunkowo nie może zostać netylko biskupem, ale nawet zwykłym księdzem katolikiem.

Zemsta robotników. Z Gracu donoszą o awanturze, której przyczyną byli członkowie trupy gimnastycznej „Texas Jack“, popisujący się w cyrku Siedleckiego. Socjalno-demokratyczny tygodnik *Arbeiter-Wille*, organ robotników w Gracu, donosił mianowicie, że podczas niedawnych demonstracji robotniczych w Wiedniu ślaczce „Texas Jacku“ ofiarował swe usługi policyantom i atletycznymi swcami pięściami rozpędził demonstrujących tłumy. Grac — dowiedziawszy się o reakcyjnej roli, jaką odegrała trupa „Texas Jack“ — postanowił zemścić się za Wiedeń. Pewnego wieczora przed cyrkiem Siedleckiego zebrało się około czterechset robotników i w chwili, gdy gimnastycy, bęłący przedmiotem ich zemsty, razem z publicznością opuszczali budę cyrkową, popisał się grad kamieniami w kierunku głównych drzwi wychodowych. Można sobie wyobrazić popłoch, jaki zapanował wśród widzów, nie wiedzących, o co chodzi i kto ich atakuje. Salwa powtórzyła się jeszcze raz, poczem wśród przerażonego odgłosu świateł policyjnych rozpoczęła się w ciemności pogon za uciekającymi napastnikami. Schwytano ich ledwie jedenastu, reszta zdołała uknąć. Skutki tego wypadku są bardzo smutne, gdyż mnóstwo osób ciężko zostało pokaleczonych, a członkom walecznego „Texas Jacku“ ani wio! nie spadł z głowy.

Wysięg wozów bez koni. Jeden z dzienników paryskich, *Le Petit Journal*, który już urządził konkurs powozów, poruszanych motorami, tego roku rzępsał wysięg dystansowy dla nich z Paryża do Bordeaux i napowrót, tj. na odległość 1175 km. Wyścig skończył się świetnym zwycięstwem motorów nautowych i gazolinowych nad parowymi.

Bohaterem zapasów był niejaki Levasor, który przebył całą drogę w 48 godzinach 42 minutach, robiąc mniej więcej po 24 km. (przeszło 3 mile) na godzinę. Znawcy oczekiwali przybycia zwycięzcy nie przedaj jak około północy; sam Levasor spodziewał się przybyć z powrotem do Paryża nie wcześniej jak o szóstej wieczorem, a stawił się we trzy minuty po pierwszej w południe; popisał się więc bez porównania świetnie, niż w swoim czasie cyklista Terront, który 1000 km., i to w wieniu przebył w 82 godzinach.

Mogłby wprawdzie ktoś zarzucić, że porównamy tu pracę maszyn, miano więc motoru nautowego, z pracą muskułów ludzkich; lecz na to jest odpowiedź. że kierownik automatycznego pojazdu potrzebował niemiernego nakładu sił fizycznych, a nadto ogromnego wytężenia umysłowego, o którym cyklista, zwłaszcza jak Terront, jeżdżący w kółko po krytej arenie, nie może mieć wyobrażenia. Cóż prawda warunki konkursu pozwalały na zmianę kierownika w ciągu drogi i w Rufiac oczekiwał za stopką p. Levasora, ale ten nie przyjął jego pomocy dwukrotnie tam i z powrotem, przebył więc całą drogę na swej maszynie. Co to znaczy pięćdziesiąt niemal godzin bez snu, bez wypoczynku, kierować automatycznym wozem, o tem mogłoby coś powiedzieć maszyniści kolejowi, przyczem pamiętać trzeba, że maszynaista kolejowy ma do czynienia z lokomotywą, której wszystkie właściwości są już wypróbowane, p. Levasor zaś próbował nowowynaleziony motor; powtórę pociąg toczy się po gładkich szynach, wysiść zaś miał za teren zwykły gościniec, gdzie lada kamień mógł spowodować wypadek; dalej: maszynaista kolejowy swoją drogę zna doskonale, Levasor zaś nie znał; wreszcie maszynista żaden nie pozostaje w służbie pię

i amatorowie fotografowali ich tysiącokrotnie, w przelaznych pozach.

Pomimo istotnego zwycięstwa p. Levassora nie otrzymał pierwszej nagrody; jego powóz bowiem ma tylko dwa siedzenia, a pierwsza nagroda przeznaczona była dla powozu o czterech siedzeniach.

W północnej godzinie po Levassore przybył inny powóz o dwóch siedzeniach i zdobył trzecią nagrodę. Wreszcie około północy dwa powozy czterosiedzeniowe stoczyły zaciętą walkę o to, który z nich otrzyma pierwszą, a który dopiero czwartą nagrodę.

Wszyscy zwycięscy mieli w swoich powozach motory naftowe lub gazolinowe; dopiero siódmy wóz, który pozostał o 300 km. poza Levassorem, był poruszany parą. Słuszność jednak każe zanotować, że przez długi czas prowadził wyścig inny powóz parowy, który pędził z niesłychaną szybkością, że przestraszył pomiędzy nim a resztą wozów, a nawet Levassorem zwiększyła się nieustannie, ale w Vouvray wskutek jakiegoś wypadku coś się w nim popsuło i musiał zaniechać dalszego wyścigu.

Leczenie suchot słońcem. Dr. Mugner w Bolullas del Condado koło Haely w Hiszpanii poprosił zarząd prowincji Sewilskiej, ażeby mu oddano pod opiekę suchotników, znajdujących się w szpitalach, a on ich poddał leczeniu słońcem. Próby dokonywane przez niego miały się powieść świetnie a kilku tamtejszych obywateli tak się nim zachwyciło, że wybudować zamierzają w wolnym polu wielką lecznicę specjalną, całą ze szkła. Według systemu dr. Mognera, suchotnika, stosownie do stopnia rozwoju jego choroby, wystawia się całymi dniami na upał słoneczny, a w nocy utrzymuje się w jego pokoju temperaturę łaźni parowej.

Konkurs zecerów odbył się w tych dniach na wystawie drukarskiej w Petersburgu. Wzięło w nim udział 12 zecerów. W przeciągu półtoraj godziny najwięcej wierszy, bo 91 (licząc na jeden wiersz po 33 liter) złożył zecer Generalow, dwaj inni złożyli po 87 wierszy, czwary Gruntowski, Polak, 86 wierszy, piąty 85 wierszy. Pierwszą nagrodę, złoty medal, przyznano piątemu z konkurentów, a to ze względu na to, iż on w swym składzie najmniej zrobił omyłek drukarskich. Drugą nagrodę, wielki srebrny medal, otrzymał Generalow, trzecią, mały srebrny medal, Gruntowski, czterem innym przyznano honorowe dyplomy.

Zalobę z powodu rocznicy śmierci Carnota obchodzić będzie także Rosya. W Petersburgu odprawionem zostanie uroczyste żałobne nabożeństwo, okrutny rosyjskie zaś, biorące udział w uroczystościach otwarcia kanału kilofskiego, dnia 24 czerwca, tj. w rocznicę śmierci Carnota, opuszczą Kilonię, a flagi na oznakę żałoby zniżą do pół masztów.

Z Łomny donoszą: Właściciel Łomny p. Stanisław hr. Wiśniewski, dowiedziawszy się, że ks. arcybiskup Pelikowski szuka pomieszczenia na zakład wychowawczy dla niezdolnych pod zarządem Zgromadzenia Sióstr Rodziny Maryi, ofiarował na ten cel obszerny budynek z kaplicą i ogrodem. Dnia 12 bm. budynek ten w obecności starosty i naczelnika sądu z Turki oddano w posiadanie rzeczonego Zgromadzenia.

Rosyianie na wystawie czeskiej. Czesi będą zatem mieli upragnionych gości z Petersburga: Słowiańskie towarzystwo dobroczynności już dawniej powzięło zamiar wysłać deputację na praską wystawę etnograficzną, ale musiało zwrócić z tym projektem z powodu braku środków materyalnych, gdyż dochody towarzystwa, płynące przeważnie z wkładów niewielkiej liczby członków, od dawna już nie wystarczają na pokrycie niezbędniejszych potrzeb. Obecnie jednak jest już rzeczą postanowioną, że redaktor i wydawca *Siveta* Komarow, oraz generał Kirejew, znany jako gorliwy agitator polowania się na wystawę czeską, jako reprezentanci Słowiańskiego Towarzystwa dobroczynności, a koszta podróży poniosą z własnych środków.

Cykon, który szalał przedwczoraj w miejscowości Corte Olona we Włoszech północnych, zdruzgotał tam portyk pewnego gmachu i zasypał gruzami jego wiele osób. Dotąd wydobyto trzech zabitych i kilku rannych.

W Mihałenach, rumuńskim miasteczku, położonem nad samą granicą austriacką, o pół mili od Seretu, garstka osiadłej tam katolickiej ludności wybudowała sobie kościółek, którego poświęcenie odbyło się 16 czerwca. Połowę katolików w Mihałenach stanowią Polacy.

Hr. Stanisław Rzewuski napisał nowy dramat pod tytułem „La légende du Masque”, który ma być wystawiony w teatrze „Porte Saint Martin”.

Zabójstwo spalono żywcem. Gwałtowny pożar wybuchł wśród nocy w starym klasztorze Benedyktynie w Banco, w pobliżu Frosinone. Płomienie rozszerzyły się z przerażającą szybkością. Z 30 znajdujących się w klasztorze zakonnic, cztery spaliły się żywcem, dwie są ciężko ranne; pozostałe uratowały karabinierzy.

Dyrekcja kolei państwowych we Lwowie donosi, że stacya Chryplin na linii Lwów-Suczawa została z dniem 15 czerwca 1895 otwartą dla nieograniczonego ruchu osobowego i towarowego.

Kedyw egipski, jak donoszą z Kairu do *Timesa*, poróżnił się ze wszystkimi członkami swej rodziny. Podobno miało przyjść do tak gwałtownych zatargów, że kedyw uznał za stosowne spakować rzeczy, aby osobiście udać się do sultana z prośbą o osłonięcie go swoją powagą.

Prezesem komitetu ministrów rosyjskich na miejsce zmarłego Bungego ma zostać członek rady państwa Soliski.

St ejkija czeladnicy stolarzy w żydowskich warsztatach w Kolomyi. Domagają się skrócenia dnia roboczego z 15 godzin (?) na 13.

O krwawem starciu na granicy bułgarskiej donoszą z Sofii do jednego z pism niemieckich. Paststerz z Pornaki usiłował przemycić bydło przez granicę, lecz ich wojsko zatrzymało, pasterze tedy z pomocą 60 ludzi, uzbrojonych w karabiny Martiniego, rzucili się na wojsko. Nastąpiły obustronne strzały; kilku żołnierzy zabito. Karabiny Mannlichera bułgarskich żołnierzy straszliwie spustoszenia uczyniły w szeregach napastników.

W Mikulicach obok Tarnopola odbył się pogrzeb zmarłego tam przed kilku dniami notaryusza tamtejszego śp. Władysława Sadowskiego. Przez lat 16 swego pobytu i urzędowania w Mikulicach nie skąpił nieczem uczciwego imienia, pozostawił je czyste, bez zmyz, bo dla wszystkich warstw tamtejszego społeczeństwa niósł zawsze pomoc rzetelną, a często bezinteresowną. Żywym dowodem takiej sympatii był pogrzeb, jakiego już dawno nie było w powiecie. Zebrało się z własnej woli dwa tysiące uczestników, a wszystkie okoliczne wieś wystąpiły dwadzieścia i dwie reprezentaty. Śmierć wczesna w 49 roku życia zmarłego zabrała go ku powszechnemu żalowi.

Stan powietrza T. o 8 rano +15° R. w pol. +20° R. Bar. 766. Spada. Pochmurno.

W szkole wojskowej. — Proszę o wymienienie przykładu, jak żołnierz może w czasie pokoju okazać odwagę — egzaminuje feldwebel.

— Jeżeli po urlopie zjawia się z pustymi rękami przed swym feldwebelem.

Teatr. Dziś w sobotę „Marya Stuart”, tragedia w 5 aktach Szylłera, gościnny występ p. Heleny Modrzejewskiej. W niedzielę po południu „Podróż naokoło ziemi”, widowisko sceniczne w 14 obrazach Verne'go, wieczór „Odetta”, dramat w 4 aktach W. Sardou.

Listy z podróży.

W pieczarze nad Rodanem żył ongi smok. Ci, co go na własne oczy widzieli, i ci, co go nie widzieli wcale, zważyli smoka owego la Tarasque. Dłaczego la Tarasque, tak właśnie, a nie inaczej? Szczęśliwie tego dotąd nie wyjaśniono.

Smok zjadł dziatwę małą, pożerał panny i wdowy, ba, niejednemu mężczyźnie dał się we znaki; okolicę zaś całą, rozumie się, straszyl okrutnie. Próbowano go zabić, nie udało się nikomu.

I oto — jak opowiadają dzieje — zesłał Bóg w te strony świętą Martę, która smoka zmogła w sposób nadzwyczajny i od strasznej plagi okolicy wybiła. Na miejscu zaś, gdzie żarłoczny potwór grasował, stało miasto i na pamiątkę Taraski nazwano je Tarascon.

Zwłoki świętej oswobodzicielki pogrzebano w kościele w Tarasconie, gdzie dotąd spoczywają; cudowne zaś pogrzebanie smoka przez św. Martę żyje do dziś dnia w pamięci okolicy całej. W Tarasconie samym odbywają się co pewien czas wielkie festyny ludowe, podczas których smok legendowy, misternie odtworzony, obnoszony bywa po mieście; zaś nie tylko w Tarasconie, ale i w świecie całym na obrazkach raz po raz wyobrażana bywa św. Marta, pogębiająca straszego smoka taraskońskiego.

Atoli ani historya z owym smokiem, ani rezydowanie w mieście hrabiego Prowaney Ireneusza Andegawskiego (René d'Anjou), zwanego „dobrym”, wielkiego trubadurów przyjaiciela, ani wysadzenie miejskiej ś. zw. „Promenady” pięknymi plataniami, ani rzucenie przez Rodan przedziwnie kunstownego mostu wiszącego, łączącego Tarascon z Beaucairem, ani odrestaurowanie najstarszego hotelu „Des Empereurs”, ani zmniejszenie podatku rogatkowego, ani podniesienie się liczby ludności taraskońskiej w ciągu lat pięciu z 9833 osób do pokazywanej cyfry 11.054 — wszystko to nie zdolało dostatecznie rozświecić po świecie Bożym nadrodzajskiego grodu prowancjkiego. Dokonał tego dopiero kilka lat temu Alfons Daudet.

Napisał powieść aż w trzech częściach i zatytułował ją „Tartarin de Tarascon”. Tartarin z Tarasconu?... z Tarasconu? Gdzież ów Tarascon? zaczęto pytać. Pytali Francuzi, pytali Anglicy i Włosi i Amerykanie, ba Japonczycy i spokojni mieszkańcy wysp oceanu Spokojnego, pytano w Kordyliarach i pod Himalajami, nad Mississippi i nad Wisłą: Gdzież u licha ten Tarascon?

A gdy na mapach jeneralnego sztabu francuskiego znalezione nareszcie rodzinne miasto Tartarina, przypomniało sobie zaraz i historię smoka i szczątki zamku dobrego pana, przyjaiciela trubadurów, Ireneusza Andegawskiego, i odrestaurowanie hotelu „pod cesarzami” i zmniejszenie podatku rogatkowego; jednym słowem przypomniało sobie wszystko, czem Tarascon wślawił się w ciągu wieków, a o czem świat niewdzięczny teraz dopiero przypomnieć sobie raczył.

I odtał kotabódz linią kolei P. L. M. (Paris Lyon Méditerranée) lewym brzegiem Rodanu z Paryża do Marsylii pomykał, zaledwie ujrzał most wiszący i basztę zamkową tuż przy nim, natychmiast skwapliwie głowę w okno wagonu tłoczył i rozdziałał się wielkimi „Ach!” i rozkosznie uśmiechnięty wołał: Tarascon!

Każdemu spieszo było, choćby z dala, rzucić okiem na mury rodzinnego miasta słynnego Tartarina.

Korzystając z tego psychologicznego momentu, z tego prądu powszechnego zainteresowania się ich siedzibą, mądrych Taraskończyków zakrzętnęli się żywo netykioko zaimponowania przejeżdżnym... bufetem na dworcu kolejowym i ustawionym na peronie automatem z czekoladkami Meniera, ale i około zniewolenia gości do popasania krócej lub dłużej w mieście samem.

Postanowiono wysłać na dworzec kolei w godzinach przybywania pociągów omnibusy hotelowe. Omnibusy znalazło się kilka, nie było tylko dostatecznej liczby hotelów. Rada w radę, polecono trzem istniejącym w Tarasconie hotelom wysłać nie po jednym, lecz po dwa omnibusy na dworzec kolei, ażeby szereg czekających powozów bardziej imponujące sprawiła wrażenie. Postanowiono na ratuszu umieścić sztandar najwyższy w barwach narodowych, polewać ulicę dwa razy na dzień; polecono wreszcie właścicielowi księgarni miejscowej dzień i noc trzymać w oknie dwa egzemplarze powieści Daudeta; właścicielowi zaś hotelu „Des Empereurs” zaprowadzić u siebie dzwonki elektryczne.

Mądre te i zapobiegliwe postanowienia rady miejskiej nie na wiele zdążyły się atoli. Pasażerowie niezliczonych pociągów, śmigających wzdłuż Rodanu z północy na południe i z południa na północ, zawsze z jednakołą skwapliwością wychylali się z okien wagonu, witać z jednakowym rozkosznym uśmiechem grób rodzinny Tartarina, nikomu jednak nie śniło się korzystać z sześciu stojących przed dworcem omnibusów hotelowych taraskońskich...

Opuszczono tedy ręce i dano za wygrane nieprodukcyjnym wysiłkom. Przestano ulicę polewać; dzwonki elektryczne w hotelu „des Empereurs” jak zepsuły się dwa lata temu, tak dotąd figurują już tylko po ścianach „pro honore domus”. Omnibusów na dworzec kolejowy przyjeżdża już dwa tylko i to nie każdego dnia i nie zawsze do właściwej porze.

To też, zaledwie od dworca kolejowego skrócił w pierwszą ulicę, już jakby się gdzieś na daleką, głuchą prowincję zajeżdżało. Otacza przybysza głuche, ciche, spokojne miasteczko. Na linii kolejowej zostawiliśmy za sobą cały ruch i gwar świata.

Oto placyk nieduży, środek niejako miasteczka stanowiący. Od placzyku, gdzie stoją trzy hotele niedaleko jeden od drugiego, sunie się w stronę jakby coś w rodzaju krótkiego, szerokiego bulwaru, dużymi drzewami wysadzonego. To „Promenada”, to, by się tak wyrazić, „salon” Tarasconu. W stronę zaś wszelkie rozchodzą się ulice, uliczki i powidny rzeczej, a wązkie, a kręte, a ciche. Powozów żadnych; czasem wiecej się jakiś wehikuł, przewożący towary, lub produkty wiejskie. Domy wysokie, wązkie, nieodmiennie szaro-żółte lub żółto-białe, z pozamykanymi przez dzień cały żaluzjami, ciche, sennie. Tylko główna, najdłuższa ulica, z rzeczonego placzyku biegnąca ku rynkowi, gdzie warczywa i jatki, ożywioną nieco; po obu jej stronach pod arkadami, jak

we włoskich miastach, u sklepików niepozornych rosi się tu i ówdzie trochę mężczyzn i kobiet, załatwiających zakupy codzienne. Na niektórych uliczkach człowieka ani na lekarstwo, jak wymiotti. Tu i ówdzie brudne zakamarki z rynsztokami, zawalonymi śmieciem i odpadkami. Gdzieniedzie dom stary, odrapany, ciemny, ze szczątkami średniowiecznych ozdób na gzemach lub na balustradzie balkoniku (D. n.)

SPORT.

(Wyścigi konne w Wiedniu.)

Dzień szósty 2 czerwca. „Austriacka nagroda dla klaczy” 20,000 koron zwycięzkiej, 3,000 koron drugiej, 1,000 koron trzeciej; dla klaczy trzyletnich, meta 2400 mtr. Zapisano 113, biegło 6. Hrabiego A. Henckla klacz kaszt. „See me” po Stronczian od Sorey 1. Stad. Angern klacz gn. „Margit” 2. Panna Rosęgo klacz kaszt. „Blondine” 3. Totalizator płać 52 za 5.

„Nagroda Bugzo”, 4000 koron zwycięzcy, 800 koron drugiemu koniowi, dla koni trzyletnich i starszych; meta 2000 mtr. Mianowano koni 19, biegło 5. Panna M. v. Mascotte ogier gn. 3-letni „Eltoli” po Ercildonne od Somette II 1. Hr. St. Siemieniowski ogier kaszt. 3-letni „Napagedl” 2. Totalizator płać 9 za 5.

W jednym z pomniejszych biegów p. Wład. Schindlera ogier kaszt. 4-letni „Piat” był drugim; w innym znowu hr. E. Baworowskiego ogier gniady 2-letni „Wyborny” trzecim.

Dzień siódmy 3 czerwca. „Nagroda Pisecka rządowa”, 8000 koron zwycięzcy; drugiemu koniowi nagroda Jockey-Clubu 1000 koron, dla koni trzyletnich; meta 2000 mtr. Zapisano koni 14, biegło 6. Hr. G. Andrassy ogier gn. „Levente” po Livingstone od Beatrix I. Hr. A. Hadik-Barkocze ogier kaszt. „Toreador” 2. Totalizator płać 23 za 5.

Wielki wiedeński bieg myśliwski, Handicap; nagroda 10,000 koron zwycięzcy, 1600 koron drugiemu, 400 koron trzeciemu koniowi; meta 6400 mtr. Zapisano koni 5, biegły 3. Ks. F. Auersperga klacz gniada 5-letnia „Märchen” po Gunnersbury od Misfit (72½ kg.) 1. Tegoż samego klacz gniada 5-letnia „Repkeny” (68 kg.) 2. J. C. W. arcyksięcia Ottona ogier gniady 5-letni „Kupa” (70 kg.) w połowie drogi przewrócił się z jeźdźcem, zatem konie Ks. Auersperga nie spiesząc się, wygodnie przebyły całą metę i wygrały jak same chciały. Totalizator płać 7 za 5.

Jeden z pomniejszych biegów nagrodę Schöndfeld, 800 koron; dla koni trzyletnich i starszych; meta 1600 mtr. wygrał p. W. Schindlera ogier kasztanowaty 3-letni „Egoist” po Zsupan od Gamme. Totalizator płać 60 za 5.

Dzień ósmy 6 czerwca. Nagroda Taurusa, Handicap, 6000 koron zwycięzcy, 1000 koron drugiemu koniowi; dla koni trzyletnich i starszych; meta 2400 mtr. Zapisano koni 23, biegło 8. P. M. v. Szemere ogier gniady 3-letni „Eltoli” po Ercildonne od Mascotte II (46 kg.) 1. Ks. F. Auersperga ogier kasztanowaty 6-letni „Turul” (56 kg.) 2. Totalizator płać 15 za 5. W tym biegu brał też udział p. W. Schindlera ogier kasztanowaty 3-letni „Egoist”.

Nagroda Reichenau, bieg z płotami; 6000 koron zwycięzcy, 1000 koron drugiemu koniowi; meta 2400 mtr. Zapisano koni 13, biegło 6. Ks. P. Esterhazy'ego ogier kasztanowaty 4-letni „Barat” po Balvany od Kedveuz 1. P. R. Lebaudy ogier gniady 4-letni „Falkonet” 2. Totalizator płać 9 za 5.

W jednym z pomniejszych biegów tego dnia biegł hr. R. Baworowskiego ogier gniady 2-letni „Prince Gregoire” jednak bez rezultatu.

Dzień dziewiąty 9 czerwca. W dniu tym odbył się największy w pierwszej połowie roku bieg dla koni dwuletnich: Nagroda Metropoli, 20,000 koron zwycięzcy, 3000 koron drugiemu, 1000 koron trzeciemu koniowi; meta 1100 mtr. Zapisano 141 koni, biegło 5. P. R. Wimmer von Welten ogier kasztanowaty „Gomba” po Dictator od Y. Tripaway 1. P. A. v. Ha kany'ego ogier kaszt. „Boglar” 2. P. J. Jankovich-Besana klacz gniada „Gyöngyös” 3. Totalizator płać 12 za 5.

Dzień ten a zarazem jczad letni w Wiedniu zakończył: Bieg myśliwski o nagrodę Stadla, Handicap, 6000 koron zwycięzcy, 1000 koron drugiemu koniowi; meta 4000 mtr. Zapisano 14 koni, biegło 5. P. R. Lebaudy ogier gniady 4-letni „Galamb II” po Jacob od Goldmamsell (69½) 1. Hr. E. Esterhazy'ego klacz kaszt. 4-letnia „Banya” (60 kg.) 2. Totalizator płać 18 za 5.

W jednym z pomniejszych biegów tego dnia brały udział p. W. Schindlera ogier kaszt. „Pirat” i p. F. Sczagihny klacz gniada „Pearless”, jednak bez dodatniego rezultatu.

Cześć ekonomiczna.

Wiedeń 20 czerwca.

(Z) Rychle załatwienie przesilenia gabinetowego powitała giełda zwykłą kursów, która jednak nie mogła się długo utrzymać, gdyż troski pieniężne przypomniły wnet spekulantom, że ultimo już za plecami. Do tego braku dziś poparcia targu berlińskiego, na którym panowała kompletna stagnacja. Wielec finansistów niemieccy rozjęchali się już do kapieli, że też zapewne na dłuższy czas ustanie haussa berlińskiego. Bądź co bądź walory bankowe zamknięto u nas cokolwiek wyższym kursem, a także w niektórych przemysłowych były dosyć znaczne o rotę.

Giełda paryska wielce zirytowana jest stratami, jakie ponosi skutkiem gwałtownego spadku kursu walorów hiszpańskich. Walory czteroprocentowego długu zagranicznego Hiszpanii spadły z 79 na 67, a tych walorów jest na 2 miliardy franków, przeważnie w rękę kapitalistów francuskich. Powstanie na Kubie wycozało bowiem tak finanse Hiszpanii, że wierzyciele obawiają się o regularną wypłatę procentów.

Ostatnie notowania: Kredyty austr. 407.50, węgierskie 493.—, Anglobanki 172.50, Unioy 346.25, Bankvereiny 167.25, Landerbanki 284.70, Ludwiki 222.20, Czerniowieckie 326.50, Elbethale 300.50, Renta papierowa 101.35, srebrna 101.35, austriacka złota 123.20, 4% austr. renta wal. kor. 101.50, węgierska złota 123.50, 4% węgierska renta wal. kor. 99.50, dukat 5.68—, 20-frankówka 9.62½, marki 11.87, ruble 1.30½.

Wiedeń 20 czerwca. Spirytus 17.20—17.30.

§ Sprawozdanie z targu zbożowego na Kleparzu.

Kraków 21 czerwca. Zniżka, jaka się zaznaczyła na ostatnich dwóch targach, zrobiła dzisiaj dalsze postępy, tak, że prawie wszystkie produkty o 20 do 25 ct spadły w cenę, pomimo to ruch wcale się nie ożywił, a zwłaszcza żyto jak było, tak jest kompletnie zaniedbane.

Płacono pszenicę białą 7.90 do 8.20, czerną 7.80 do 8.00, żytą 7.80 do 8.00, żyto 6.40 do 6.70, jęczmień browarny 6.50 do 7.—, na kaszę 6.— do 6.25, owies 6.50 do 7.00 zł., wy-

kę 5.75—6.25 zł., rzepak nowy 9.75 do 10.—. Wszystko za 100 kilogramów.

Telegramy „Przeglądu”

Wiedeń 22 czerwca. Klub hr. Hohenwarta na wczorajszym posiedzeniu wyraził swemu przywódzcy podziękowanie. Słownice p. Vonsjak dziękował hr. Hohenwartowi specjalnie za działalność jego w sprawie gimnazjum cykieskiego. W końcu uchwalił klub popierać dzisiejszy gabinet w załatwieniu spraw bieżących.

Także lewica niemiecka i klub Coroniego ze względu na konieczność państwową uchwaliły popierać gabinet w załatwieniu spraw bieżących.

Kilonia 22 czerwca. Na barce parowej amerykańskiego pancernika „Columbia” pęł kociół. Dwóch majątków jest ciężko rannych a 2ch lekko.

Cesarz rozdał w Hamburgu i Kilonii 160 orderów pomiędzy rozmaitych wyższych funkcyonaryusz.

Wiedeń 22 czerwca. Przedłożone izbie prowizoryum budżetowe na lipiec upoważnia rząd do wypłacenia urzędnikom i nauczycielom przypadających po dzień 1 lipca rat dodatku subsystencyjnego.

Wczorajsza debata w izbie posłów nad dalszymi ośmioma paragrafami (od 277 do 285) reformy podatkowej poszła gładko, gdyż młodocześi zaniechali obstrukcji. Imieniem młodocześów oświadczył p. Kaizl, że stronnictwo jego ze względu na to, iż otrzymało wiarygodne zapewnienie, że reforma podatkowa zostanie odroczone na czas nieograniczony, a podczas debaty budżetowej zachowana będzie zupełna swoboda słowa, zaprzestaje dotychczasowej obstrukcji.

Następnie przyjęto w drugim czytaniu ustawę o pożyczce krajowej Bośni i Hercegowiny i o oddaniu w zarząd tych krajów dwóch linii kolejowych.

Następne posiedzenie izby odbędzie się w poniedziałek wieczorem.

Wiedeń 22 czerwca. Komisya budżetowa Rady państwa na wczorajszym posiedzeniu przyjęła bez debaty prowizoryum budżetowe na lipiec, tudzież przedłożenie rządowe o zapomogach i zaliczkach z fundusów państwowych dla prowincyi nawiedzonych trzęsieniem ziemi.

Minister spraw wewnętrznych, hr. Kielmansegg, był na wczorajszym posiedzeniu komisji i zabierał głos w debacie.

Minister finansów Böhm zapewniał, że los urzędników, zwłaszcza niższych rang, bardzo mu leży na sercu, to też popierał on będzie wszystkich sił dążenia ich o polepszenie bytu. Minister zgodził się na wniosek p. Steinwendera, ażeby dodatkami subsystencyjnymi oddzielono także urzędników ósmej rangi i wszystkich nauczycieli szkół średnich. Sprawa suplentów jest już załatwiona. Udzielenie auskultantom dodatków subsystencyjnych jest niemożliwe, gdyż fundusze na ten cel są zupełnie wyczerpane. Dwie pierwsze raty kwartalne tego dodatku wypłacone zostaną w dniu 1 lipca, trzecia zaraz po przyjęciu przez izbę ustawy finansowej, a czwarta w dniu 1 października.

W końcu przyjęła komisya wszystkie niezałatwione jeszcze rubryki budżetu, ustawę finansową i załatwiła cały szereg rezolucyj i petycji.

Ustawa finansowa wykazuje nadwyżkę dochodów w sumie 47.609 zł.

Wiedeń 22 czerwca. W komisji budżetowej delegacyi austriackiej żądał p. Herold, ażeby Bośni i Hercegowinie nadano autonomię, co zresztą przewidziane jest w traktacie berlińskim.

Na to oświadczył minister wspólnych finansów p. Kallay, że traktat berliński nie zawiera żadnego postanowienia co do autonomii. Zarząd krajów okupowanych oddano Austro-Węgrom bez żadnego ograniczenia i bez żadnego określenia terminu. Minister sam pragnie jak najgoręcej nadać Bośni i Hercegowinie autonomizacyjną organizację, sprawa ta jednak natrafia jeszcze na wielkie trudności, gdyż niebezpieczną jest rzeczą dawać ludowi takiej broni do ręki, której on używał nie umie. Wszelako minister ma nadzieję, że za lat dwa lub trzy będzie może rzeczą możliwą stworzyć taką organizację. Także większej swobody prasy w krajach okupowanych jeszcze nie potrafiliby należycie zrozumieć ani zastosować.

W końcu oświadczył minister, że rząd krajowy dąży do najrychlejszego połączenia kolejowego Bośni z portem Spalato nad morzem adriatykiem, omawiał system podatkowy, migracyi, kolonizacyi. Zniesienie dziesięciny na razie jeszcze nie jest możliwe. Wysokie koszty utrzymania żandarmeryi w Bośni i Hercegowinie tłómaczą się tem, że rejon graniczny jest bardzo wielki i teren górzysty.

Wiedeń 22 czerwca. Prezydent kolei państwowych dr. Bilinski wyjechał do Londynu na rozpoczynający się w dniu 26 czerwca międzynarodowy kongres kolejowy.

W nocy dały się usłyszeć gwałtowne wstrząśnienia ziemi w miejscowościach Reichenau i Gloggnitz, leżących u podnóża Alp styryjskich.

Praga 22 czerwca. Z wielu miejscowości w zachodnich Czechach donoszą o oberwaniu się chmur. Bestowice, Sawestini i Brzeznica zalane są i odcięte od reszty świata. Podobno zalawalo się w nien kilka domów. W Hrasnie zerwała woda trzy domy, a kilkoro ludzi utonęło. Spustoszenia olbrzymie.

Hofnau 22 czerwca. Uroczystość wmurowania ostatniego kamienia odbyła się ściśle według programu. Kanał nazwaną kanałem cesarza Wilhelma celem uczczenia pamięci Wilhelma I.

Wczoraj przed południem zwiadał cesarz przez pół godziny parowiec rosyjski „Rurik”.

Rewia floty odbyła się przy przepisynej pogodzie.

Na uczcie wieczornej miał cesarz mowę, w której dziękował przedewszystkiem przybyłym książętom za uświetnienie tych uroczystości swą obecnością. Następnie podniósł, że służby kanału otwierają się dla pokojowego znożenia się wszystkich narodów. Udział wszystkich państw w tej uroczystości tem goręcej wita cesarz, że ma wszelkie prawo sądzić, iż jest on poniekąd uznaniem staraj około utrzymania pokoju. Niemcy szczerze będą, jeżeli ten pomnik cesarza Wilhelma, to dzieło poczęte i wykonane w pokoju, przyczyniać się będzie zawsze do wzmożenia przyjacielskich węzłów, łączących wszystkie państwa. Puhar swój wychylił cesarz na pomyślnosć wszystkich zaprzyjaźnionych z Niemcami monarchów i państw.

Budziejewice 22 czerwca Cesarz przybędzie tu 22 września na manewry i zabawi do 4 września.

Londyn 22 czerwca. Izba gmin 132 głosami przeciw 125, przyjęła wniosek, ażeby ministrowi wojny obciążyć pensję o 100 funtów szterlingów rocznie za to, że rezerwy zapasy amunicji są niedostateczne.

HOTEL IMPERIAL.

KRZYSZTOF JANOWICZ

Lwów — ul. Trzeciego Maja 1. 3.

Przyjechali dnia 21 czerwca. M. hr. Rey z Przelawia. O. W. br. Schulhof z Budapesztu. K. Ujejski z Pawłowa. Th. Hebron z Lipska. Dr. J. Sandów z Berlina. A. Misiagiewicz z Rosyi. J. Fibich z Łańcuta. T. Zajaczkowski z Krakowa. R. Skrzyński ze Lwowa. G. Ebner z Berna.

HOTEL ŻORZA.

Lwów — Plac Maryacki.

Przyjechali dnia 21 czerwca. A. Agopowicz z Trofańówki. J. Jablonowski z Zagwoźdźnia. A. Mysłowski z Zubrca. K. Rieger z Tarnopola. E. br. Sales z Wiednia.

Nadesłane.

